

Suhdanne 2/2015

Tutkimusjohtaja Markku Kotilainen

ETLA

23.09.2015

Ennusteen lähtökohdat ja oletukset

- Suomea koskevassa ennusteessa on oletettu, että hallitusohjelmassa määritelty **4 miljardin euron julkisen talouden sopeutusohjelma** toteutetaan ja edetään rakenteellisten uudistusten toteuttamisessa
- Lähivuosille oletetaan **maltilliset palkkasopimukset** (noin 0.5 %:n sopimuskorotukset tai vastaavat kilpailukykyä parantavat toimet)
- Hallituksen kilpailukykyohjelman toteutumista ei ole ennusteessa oletettu (nostaisi BKT:n kasvua muutamalla %-yksikön kymmenyksellä vuodesta 2018 alkaen)
- Ukrainan kriisi ei ratkea nopeasti, mutta ei myöskään kärjisty
- Euroalueella ei synny merkittäviä uusia kriisejä
- Kiinan äkkijarrutus vältetään massiivisella elvytyksellä.

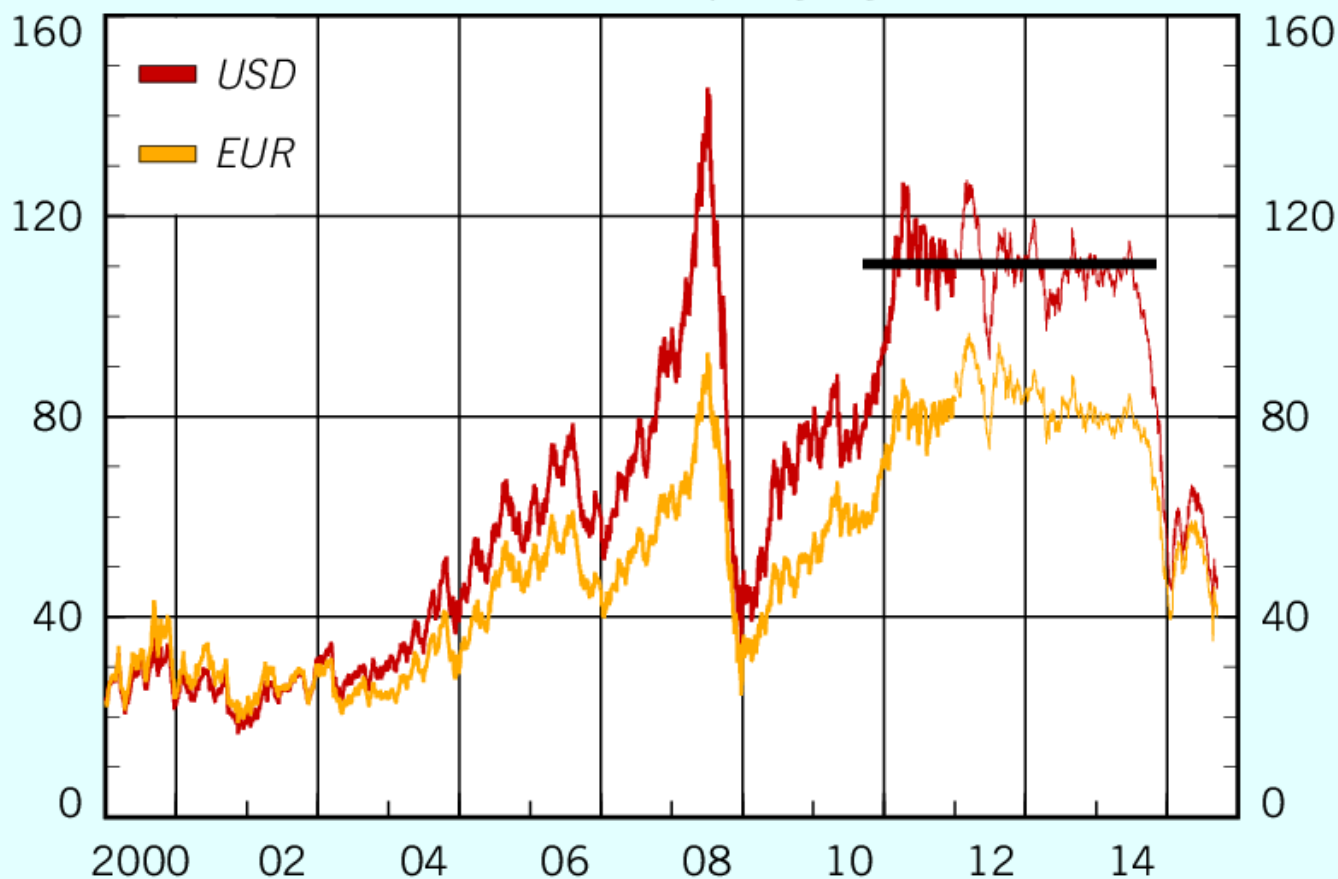
Ennusteen lähtökohdat ja oletukset

- Euro/dollari-kurssi
 - 2014: 1.33
 - 2015: 1.11
 - 2016: 1.10
 - 2017: 1.10
- Raakaöljyn hinta, Brent dollaria/barreli:
 - 2014: 99.1
 - 2015: 54
 - 2016: 58
 - 2017: 60

Raakaöljyn hinta päivittäin, Brent, spot

Dollaria/euroa per tynnyri

ETLAn Suhdanne 2/2015: tiivistelmä

- Halpa öljy, heikko euro ja alhaiset korot vahvistavat euroalueen taloutta
- Suomen BKT kasvaa 0.2 prosenttia 2015 ja 1 prosentin vuonna 2016
- Viennin määrä vähenee prosentin vuonna 2015 ja kasvaa 2.5 prosenttia 2016
- Yksityinen kulutus kasvaa 0.7 prosenttia 2015, vuonna 2016 se lisääntyy vain 0.4 prosenttia vaimean ansio- ja työllisyyskehityksen vuoksi
- Investoinnit supistuvat heikon kysynnän vuoksi pari prosenttia vuonna 2015, mutta ne kääntyvät noin 3 prosentin kasvuun kysynnän elpyessä vuonna 2016
- Työttömyysaste on 9.6 prosenttia vuonna 2015 ja 9.5 prosenttia 2016
- Suomen kuluttajahinnat alenevat 0.1 prosenttia tänä vuonna öljyn hinnan laskun ansiosta, ensi vuonna inflaatio kohoaa 0.7 prosenttiin
- Julkisen talouden tasapainottuminen on hidasta sopeutustoimista huolimatta

Euroalueen talouspoliittinen tilanne

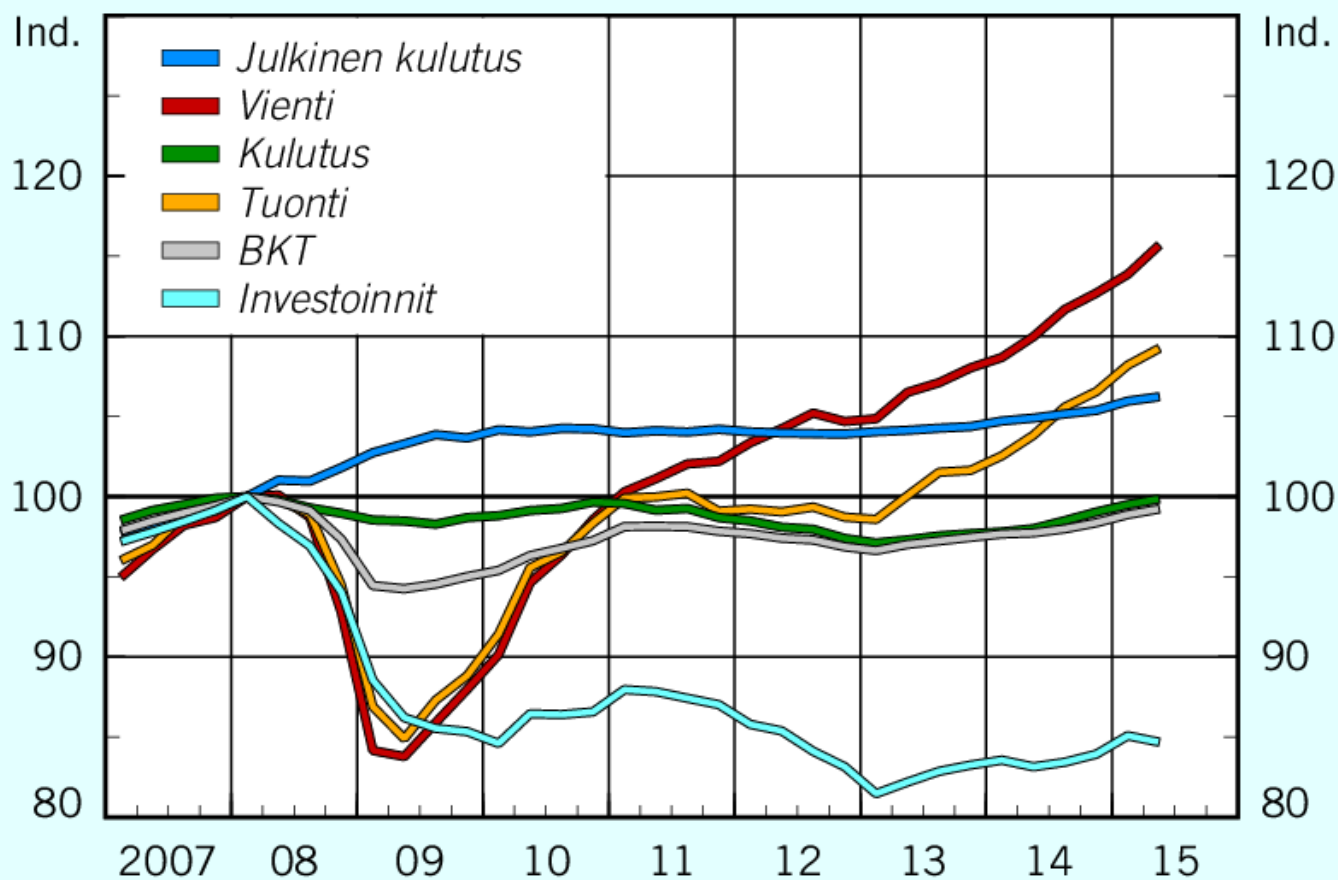
- **EKP:n ohjaukorkoa nostetaan vasta vuonna 2017** nykyisestä 0.05 prosentista.
- **Ns. epätavanomaiset rahapoliittiset elvytystoimet** jatkuvat ainakin syyskuuhun 2016 asti ja senkin jälkeen siihen saakka kunnes inflaatio on pysyvästi kohonnut kohti keskuspankin hieman alle 2 prosentin inflaatiotavoitetta.
- EKP ostaa jälkimarkkinoilta **valtioiden arvopapereita** vähintään 60 miljardia euroa kuukaudessa (määrää voidaan nostaa).
- EKP:n kevyen rahapolitiikan konkreettisin vaikutus on se, että **korot säilyvät matalina ja euron kurssi on heikompi kuin se muuten olisi.**

Euroalueen talouspoliittinen tilanne (jatkuu)

- Euroalueen **jäsenvaltioiden** finanssipoliittinen elvytysvara on vähäinen julkisen talouden yhä suurien alijäämien ja korkeiden velkojen vuoksi.
- Komissio on jonkin verran löysännyt tulkintojaan heikon taloustilanteen vuoksi, **vakaus- ja kasvusopimuksen määräyksistä luopuminen on kuitenkin hyvin epätodennäköistä.**
- Vaikka Saksa ei ole siirtynyt finanssipoliittiseen elvytykseen, siellä yksityinen kulutus ja investoinnit kasvavat vahvasti ja niillä on naapurimaiden kasvua vahvistava vaikutus.
- Elvytystä tehdään myös **EU:n n. 300 mrd. euron investiohjelmalla.** Ohjelma on vasta käynnistymässä.
- Elvytyksen onnistuminen edellyttää , että myös kysyntä vahvistuu.

Euroalueen kysyntä ja tarjonta kriisin jälkeen, 2008/1=100

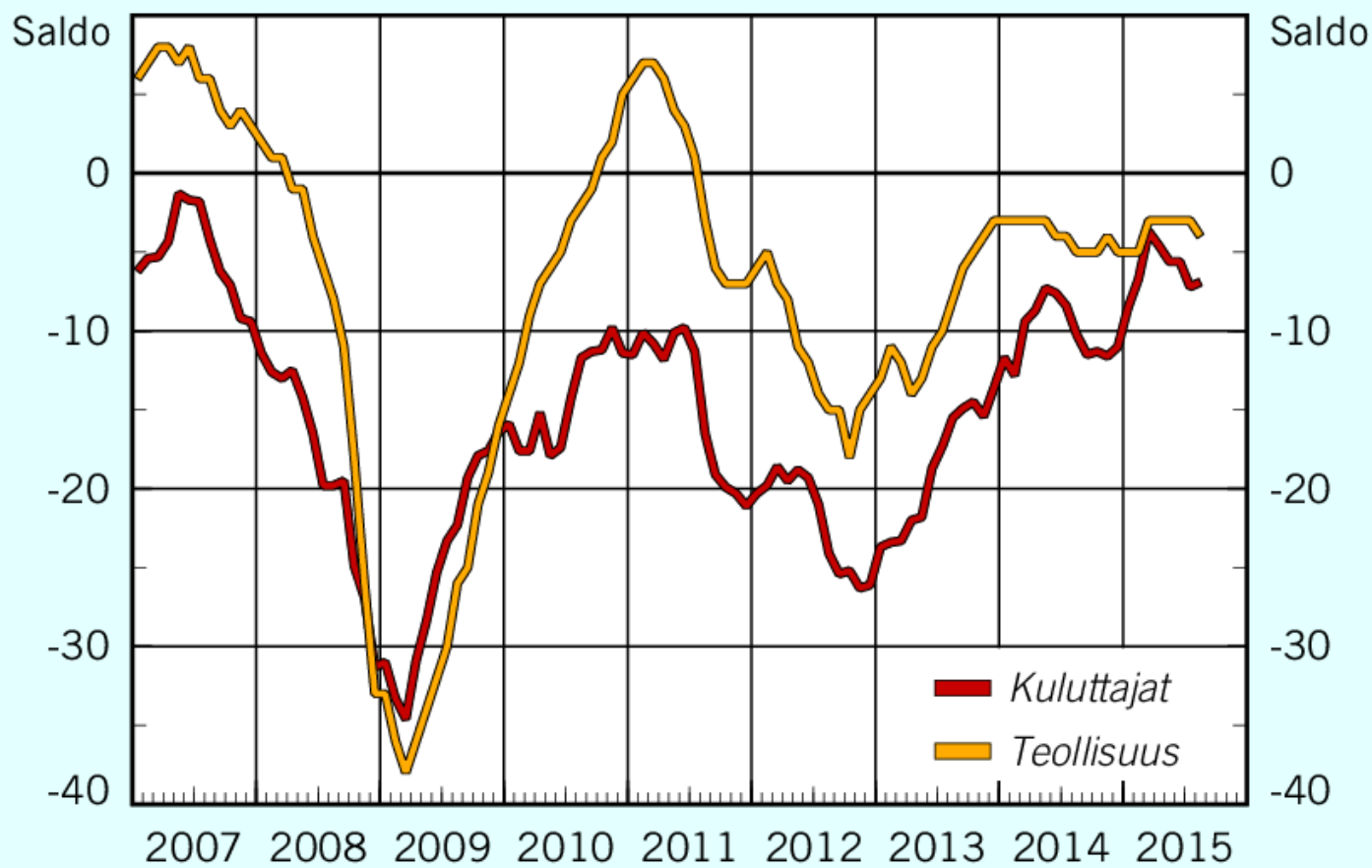

Lähteet: Eurostat, ETLA.

ETLA S15.2/k33

Euromaiden kuluttajien ja teollisuuden luottamusindikaattori

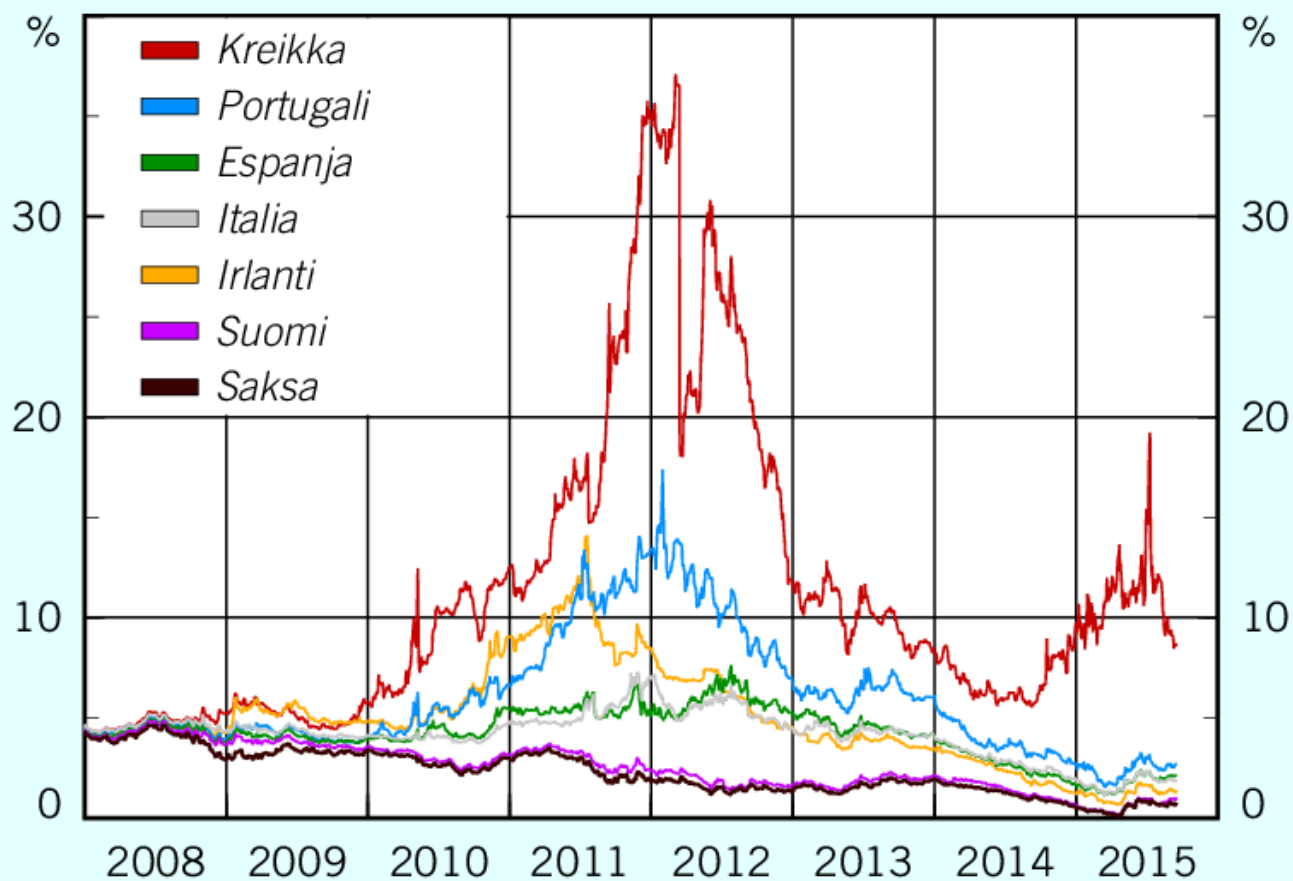

Lähde: Eurostat.

ETLA S15.2/z34b

10 vuoden valtionvelkakirjojen tuotto eräissä maissa

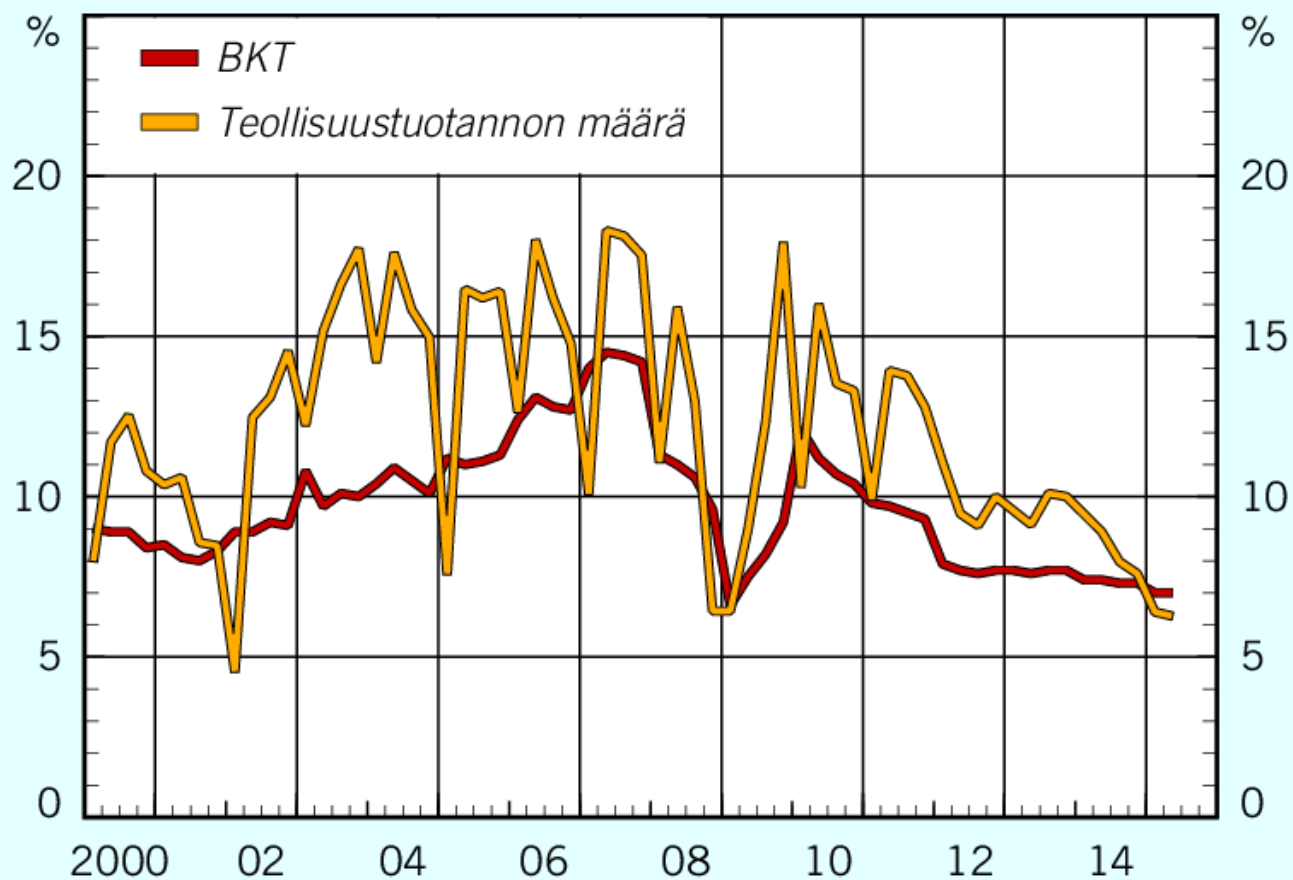

Lähteet: Bloomberg, ETLA.

ETLA S15.2/b224

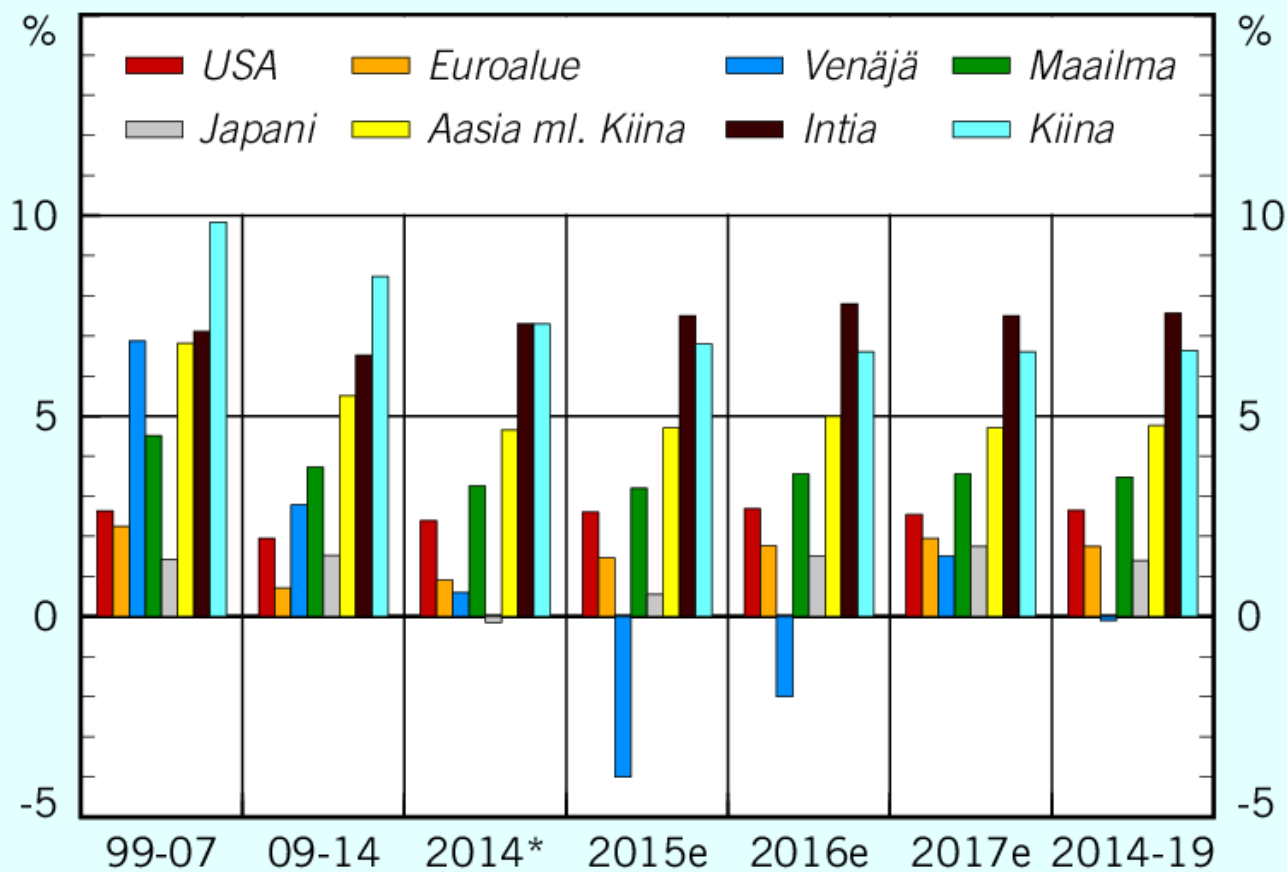

Kiinan tuotannon kasvu neljänneksittäin, muutos edellisestä vuodesta

Maailman talouskasvu alueittain

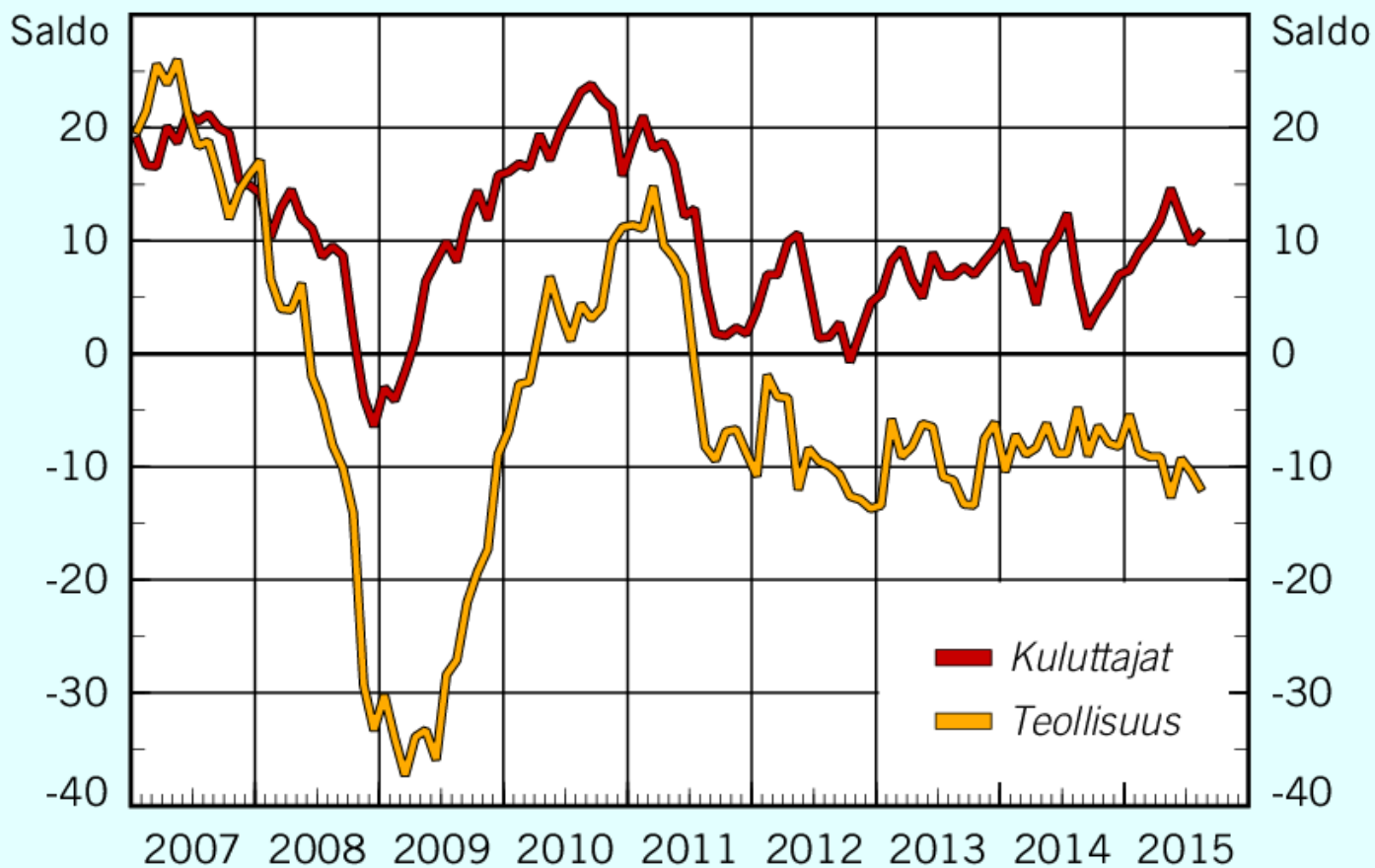

Lähde: ETLA, syyskuu 2015.

ETLA S15.2/z40

Suomen kuluttajien ja teollisuuden luottamusindikaattori

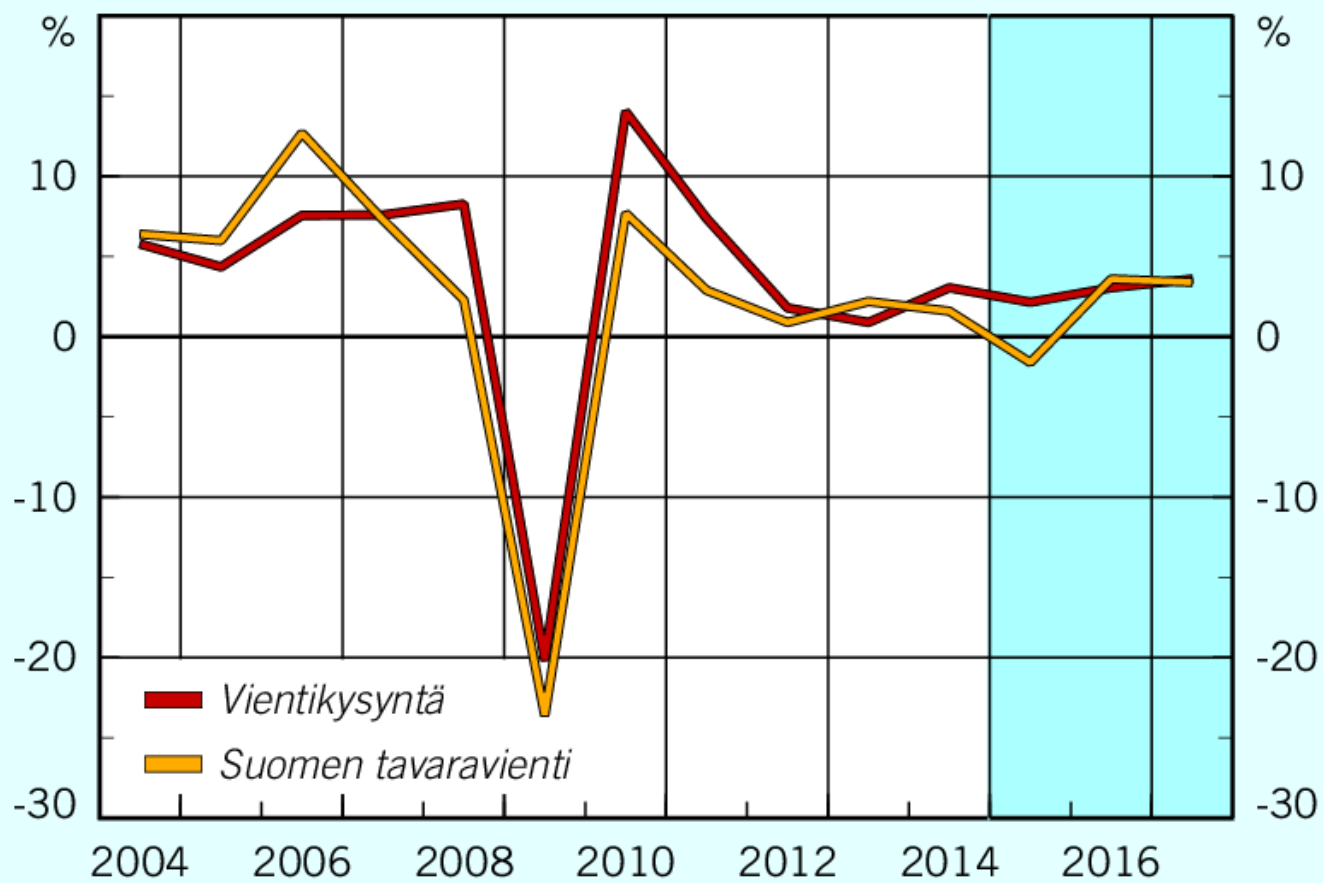

Suomen kokonaistuotanto neljännesvuosittain vuoden 2000 hinnoin, kausitasoitus

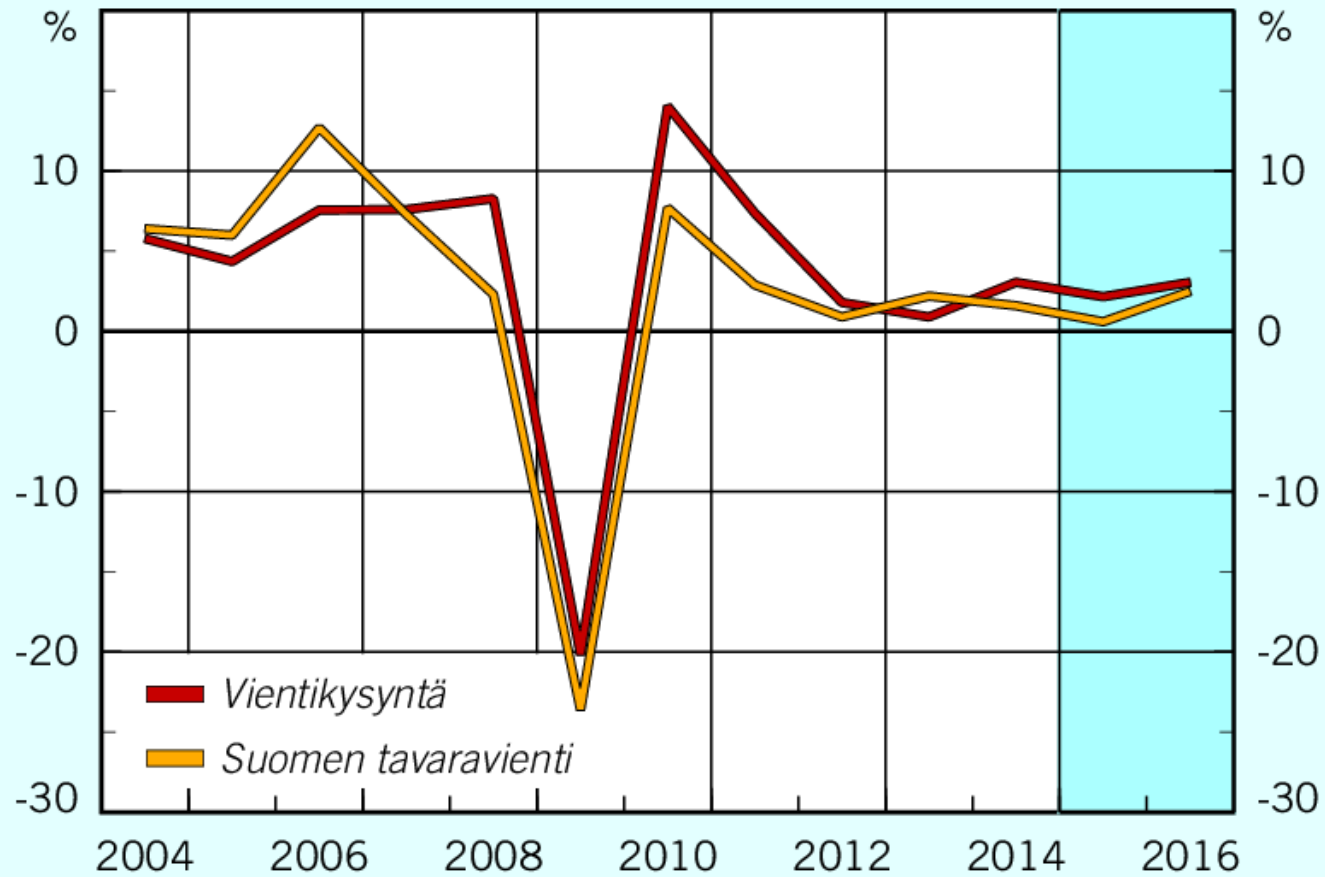
Vientikysyntä ja Suomen tavaravienti

Vientikysyntä ja Suomen tavaravienti

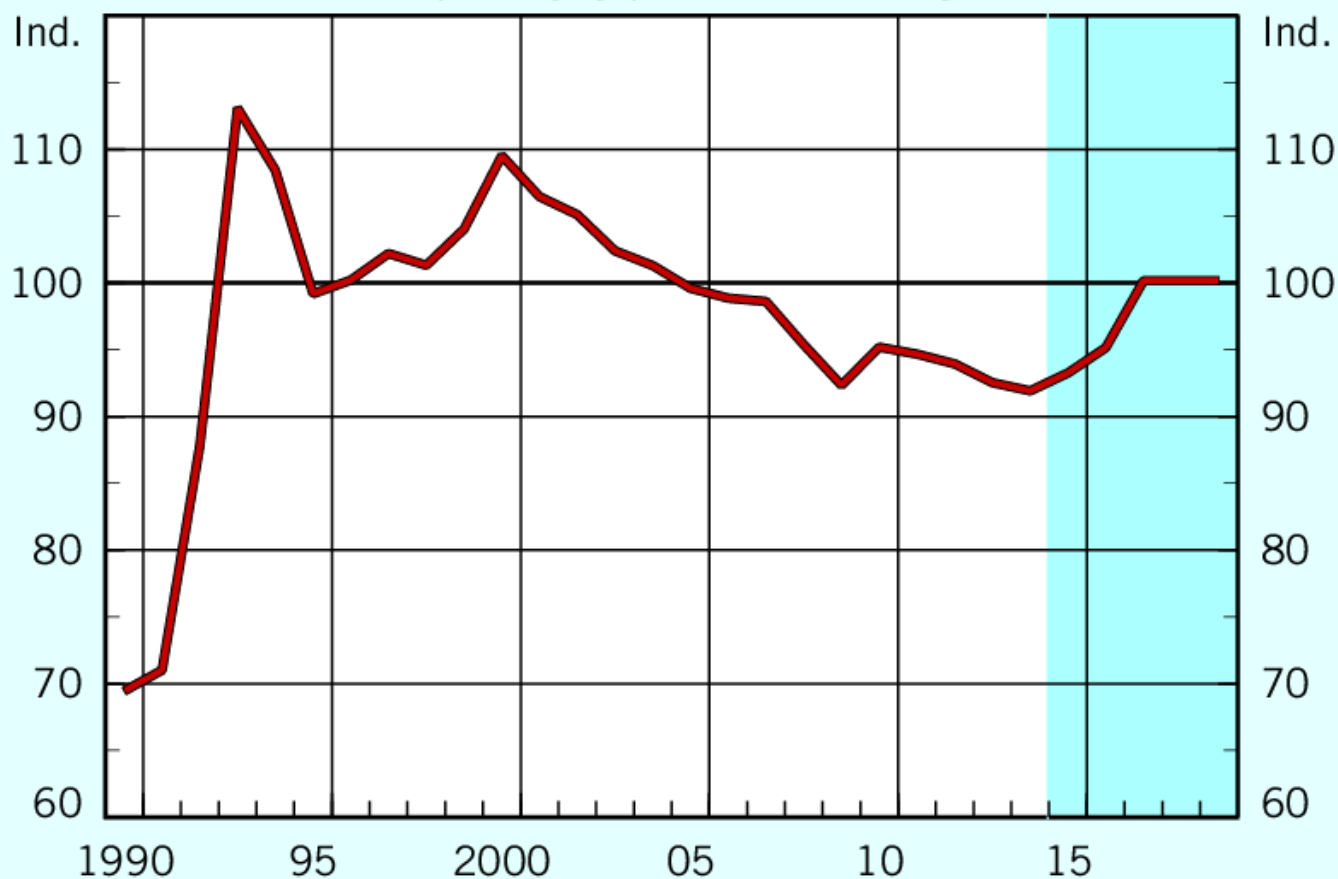
Poislukien öljyteollisuus vuosina 2015 ja 2016

Koko Suomen talouden suhteelliset yksikkötyökustannukset (kustannuskilpailukyky)

Kustannuskilpailukyky paranee, kun käyrä nousee

Vuodesta 2017 alkaen on oletettu hallituksen tavoitteleman 5 prosentin kilpailukykyloikan toteutuminen.

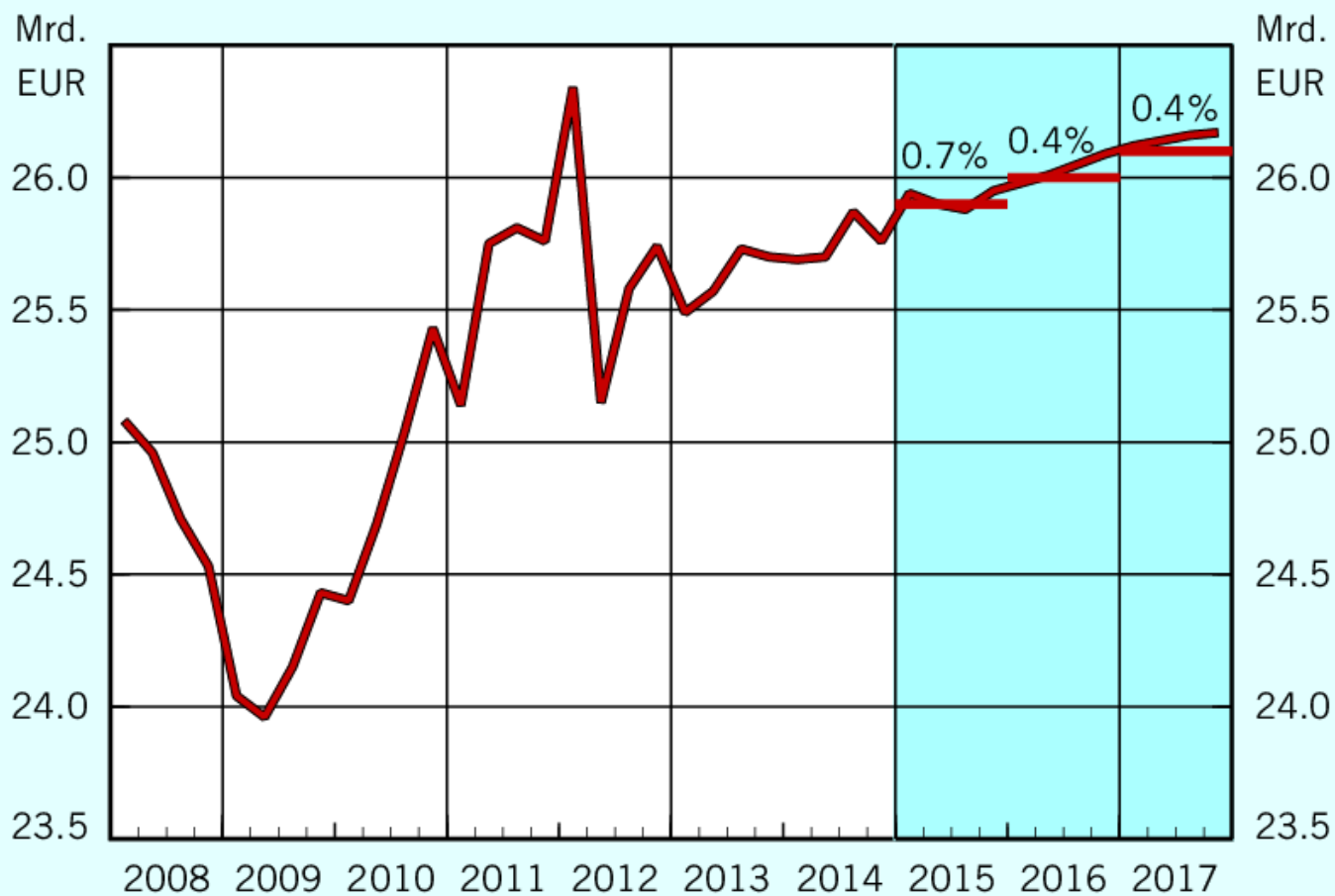
Keskiarvo 1994-2013 = 100.

Lähteet: OECD, Tilastokeskus.

ETLA S15.2/z46

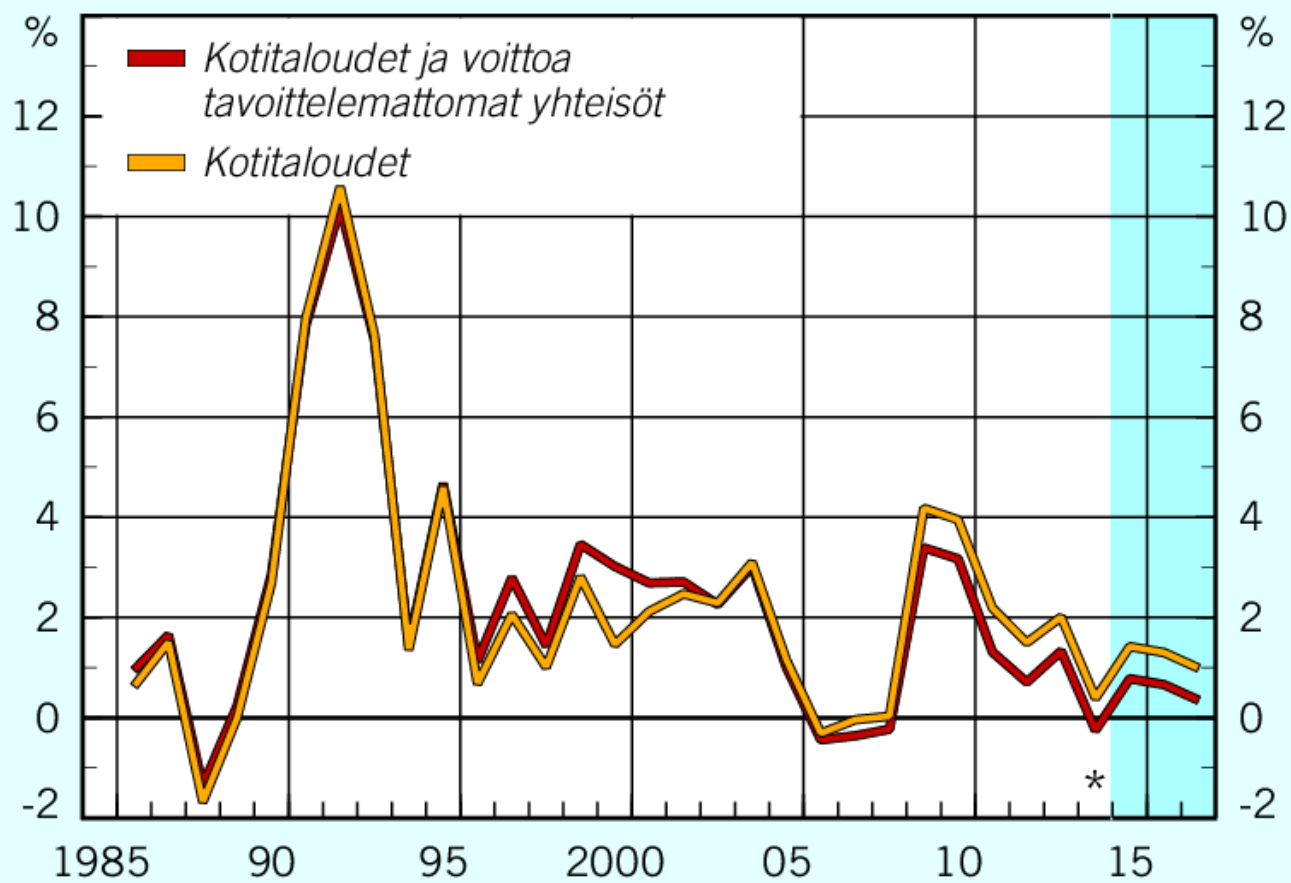

Yksityiset kulutusmenot, kausitasoitus

Kotitalouksien säästämistä

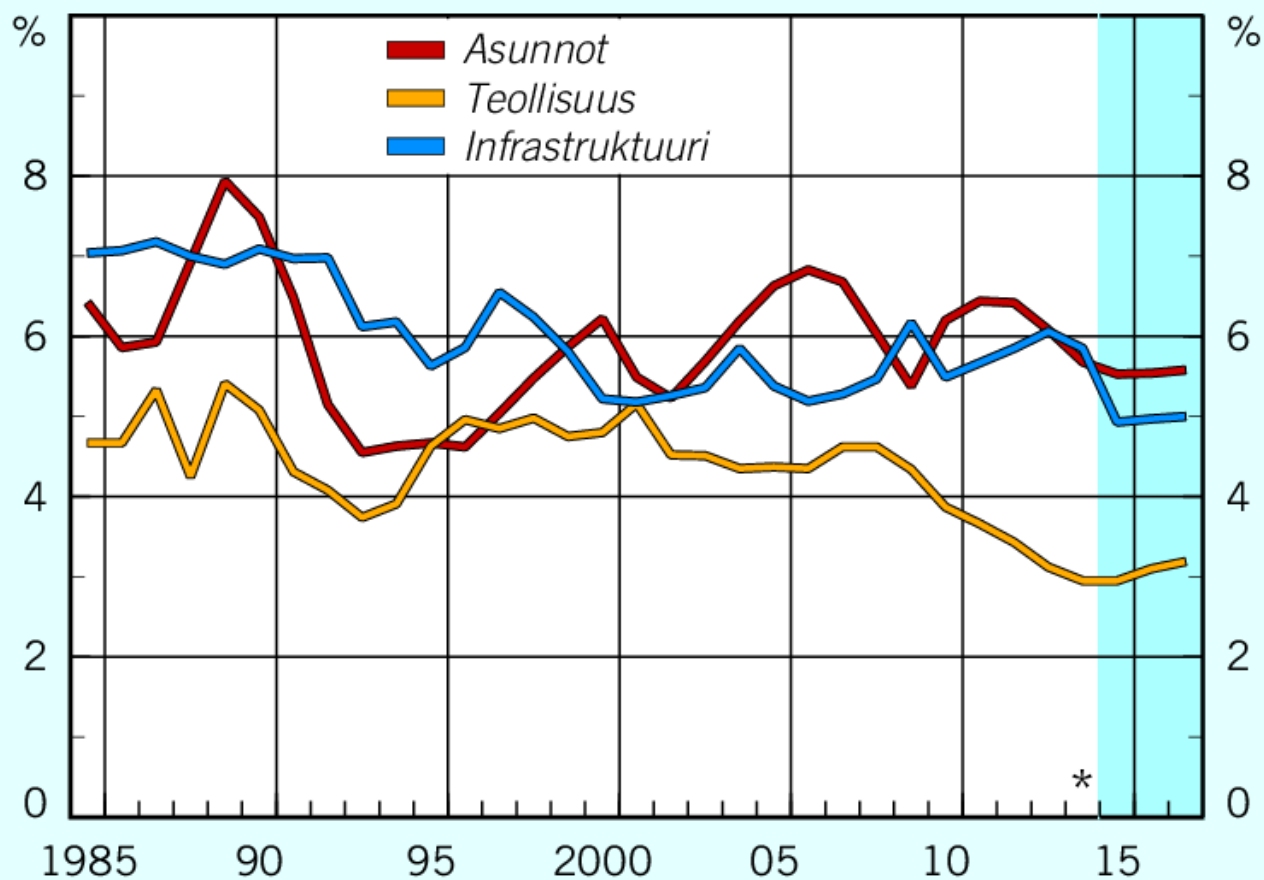

Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S15.2/c01b

Investoinnit suhteessa BKT:hen

Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S15.2/01

Työttömyysaste nousee 9,6 prosenttiin

Työllisyys ja työttömyys

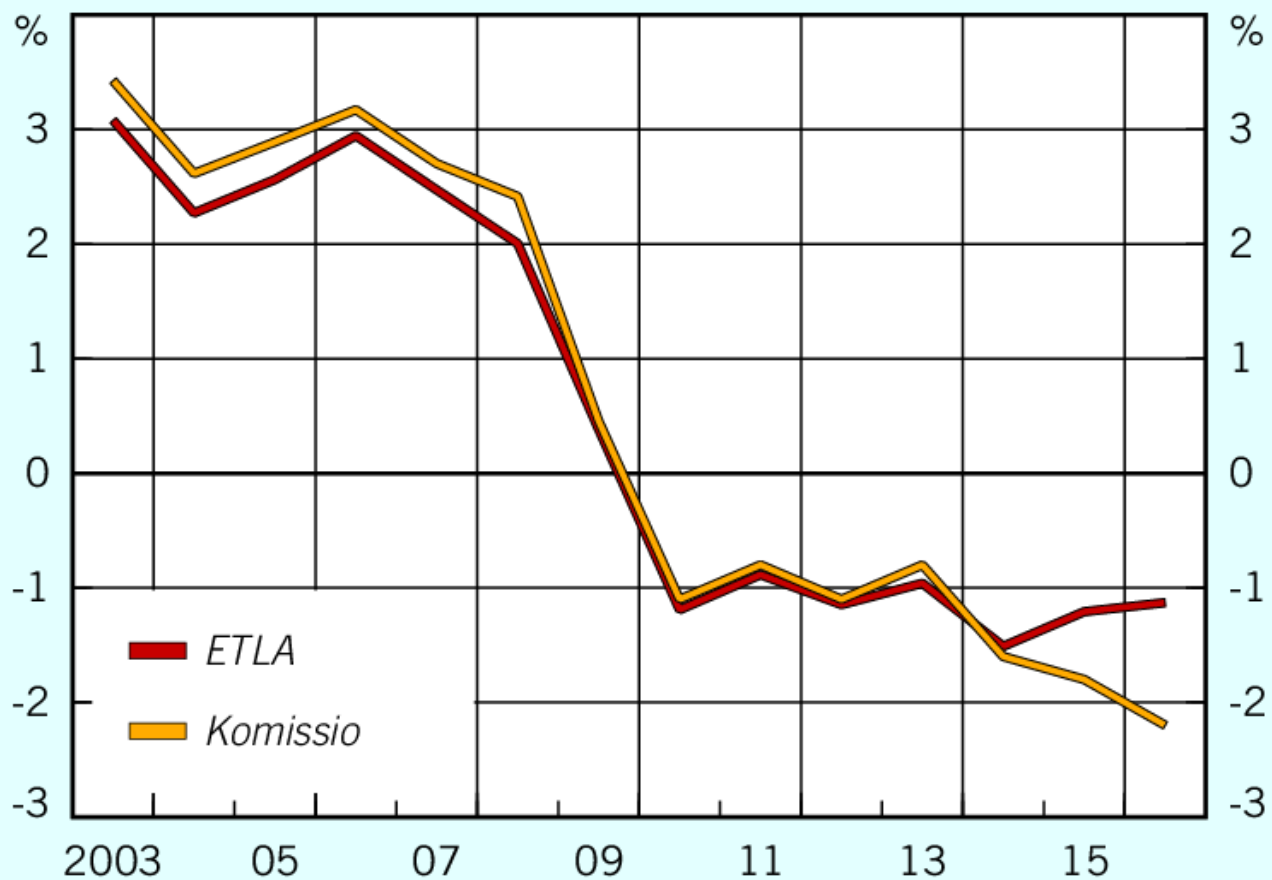
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Työlliset, 1000	2473,6	2483,3	2456,7	2448,0	2427,0	2427,6	2430,8
Työvoima, 1000	2682,5	2690,0	2675,8	2679,0	2684,2	2684,3	2686,2
Työttömät,1000	208,9	206,8	219,2	231,0	257,1	256,7	255,4
Työttömyysaste, %	7,8	7,7	8,2	8,6	9,6	9,5	9,4
Työllisyysaste,%	68,6	69,0	68,5	68,3	68,0	68,3	68,6

Suomen julkinen talous tasapainottuu hitaasti sopeutustoimista huolimatta

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Julkisyhteisöjen rahoitusjäämä/BKT,%	-2,1	-2,5	-3,3	-3,0	-2,5	-2,3	-2,0	-1,6
Julkisyhteisöjen rakenteellinen rahoitusjäämä/BKT,%	-1,0	-0,6	-1,5	-1,2	-1,1			-1,6?
EMU-velka /BKT,%	52,8	55,8	59,3	62,1	64,4	66,0	67,3	67,9
Valtion velka/BKT, %	42,0	44,2	46,4	49,0	50,8	51,9	52,7	53,4
Veroaste	42,7	43,9	44,0	44,2	44,4	44,3	44,2	44,0

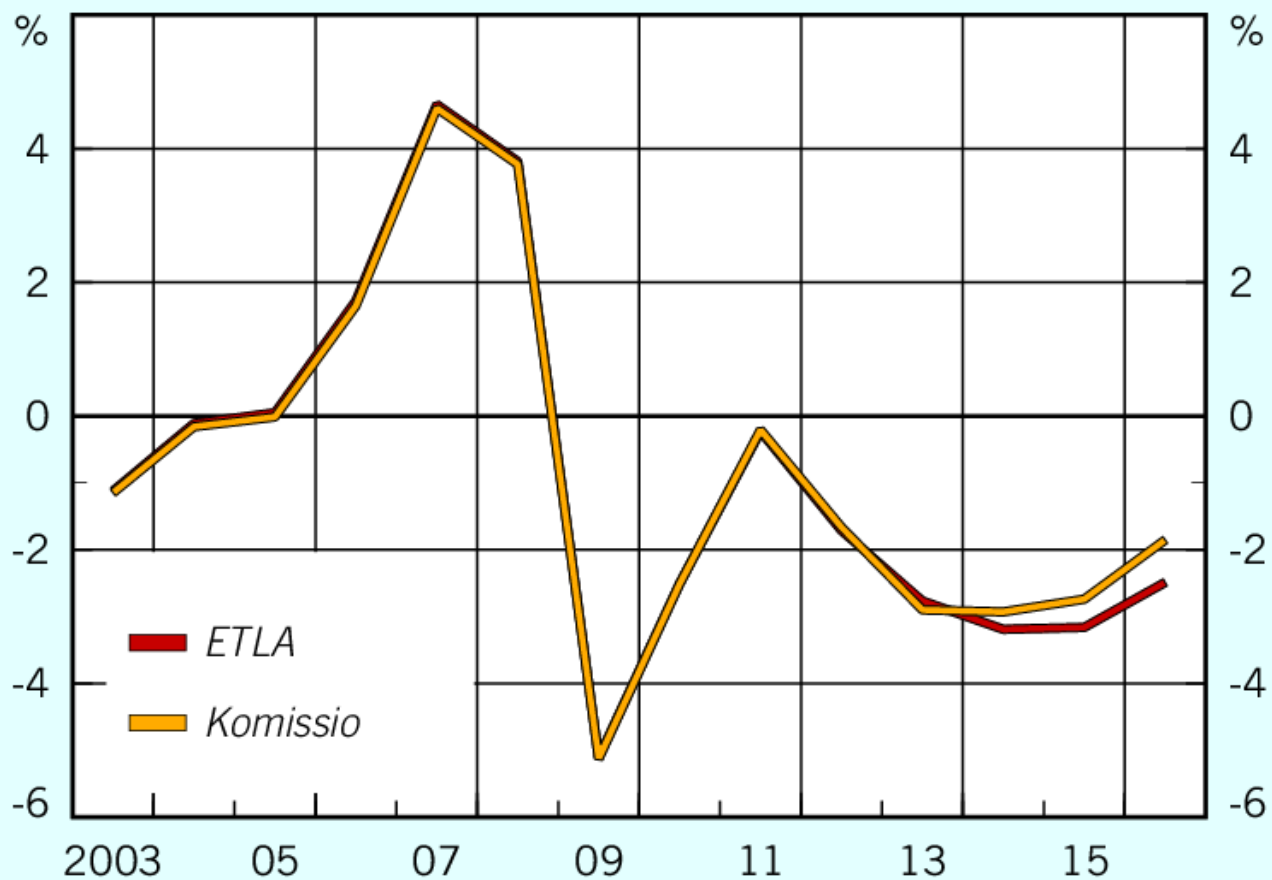
Rakenteellinen budjettitasapaino

Lähteet: Euroopan komission tuotantofunktio menetelmä ja Euroopan komission 2015 toukokuun ennuste.

ETLA S15.2/b260

Tuotantokuilu

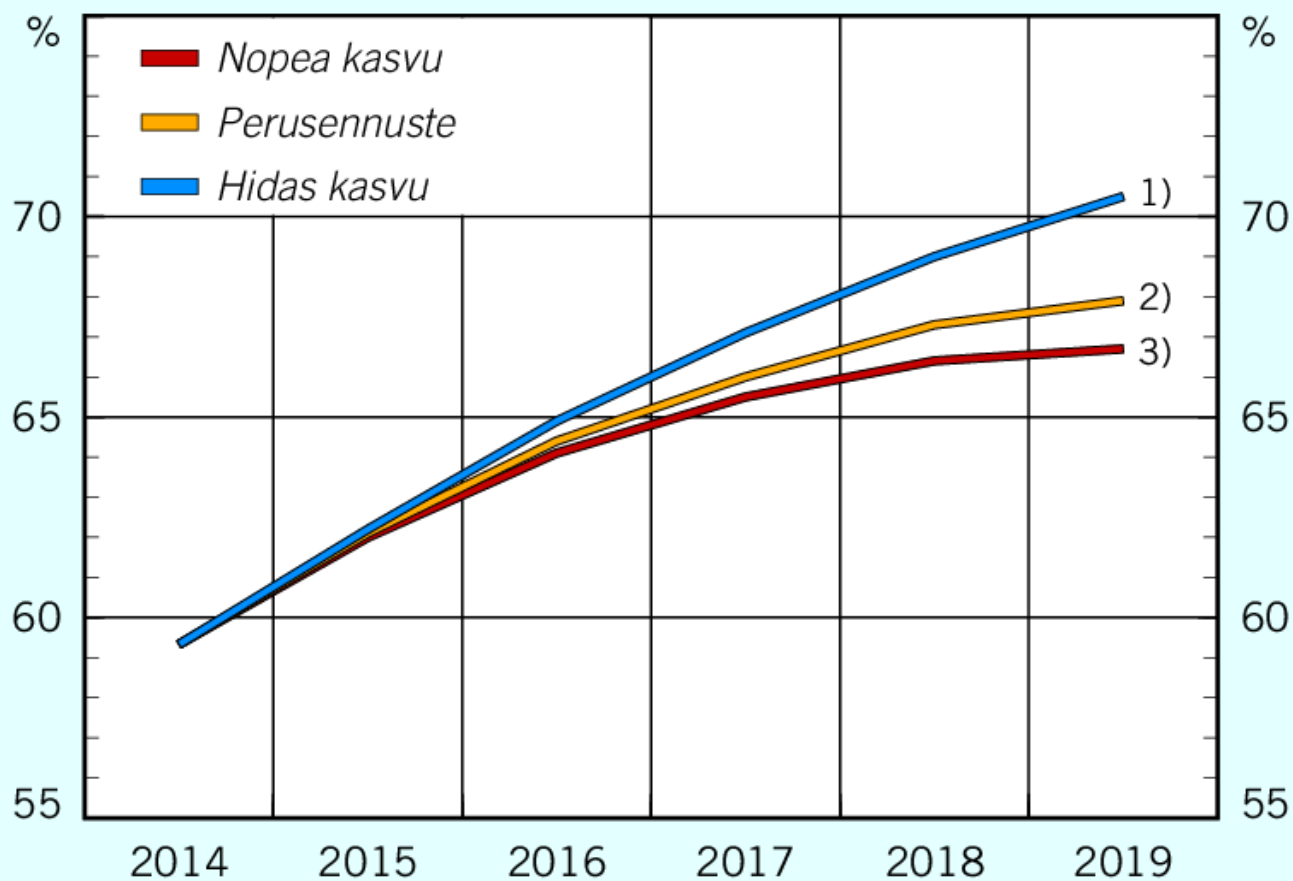
Lähteet: Euroopan komission tuotantofunktiomenetelmä ja Euroopan komission 2015 toukokuun ennuste.

ETLA S15.2/b259

Suomen talouskehityksen vaihtoehtoiset skenaariot

Julkisen talouden EMU-velka, % BKT:sta

1) BKT:n kasvu 2015-2019 keskimäärin 0.7 % / vuosi

2) BKT:n kasvu 2015-2019 keskimäärin 1.0 % / vuosi

3) BKT:n kasvu 2015-2019 keskimäärin 1.2 % / vuosi

ETLA S15.2/b239d

Keskeiset riskit

- Krimin ja Ukrainan kriisin kärjistyminen ja uudet talouspakotteet
- Euroalueen kriisin uudelleen kärjistyminen ja pitkittyminen (Kreikka)
- Kiinan talouskasvu (voimistuuko kotimainen kysyntä riittävästi)
- Yhdysvaltojen talousdynamiikka, budjettialijäämän hoito, presidentinvaalikampanja
- Öljyn hinta (tuottajamaiden ongelmat vs. ylituotanto)
- Riittääkö Suomen kilpailukyky, pysyvätkö työmarkkinat rauhallisina?

Talouspolitiikan painopisteet lähivuosina

- Euroalueen talouden vakauttaminen (lyhyen ja pitkän aikavälin keinot)
- Julkisen talouden tasapainottamisen jatkaminen keskipitkällä aikavälillä kasvua oleellisesti vaarantamatta
- Pitkän aikavälin ns. kestävyysvajeen pienentäminen työuria pidentämällä ja julkisen sektorin tehokkuutta parantamalla
 - Hallituksen **rakennepoliittinen ohjelma täytyy panna toimeen.**
 - Eläkeuudistus on hallinnassa, sote-ratkaisun elementit olemassa
- **Kustannuskilpailukyvn kohentaminen ja Suomen tuotannollisen perustan vahvistaminen**
 - Kilpailukykyhypyn toteutus
 - Maltillisen palkkaratkaisun jatko (sopimukset alkavat v. 2016-2017)
 - Ns. reaalista (laadullista) kilpailukykyä kohennettava (eri työryhmien ehdotukset pohjana) ja investointeja Suomeen lisättävä

Kiitos huomiostanne.